

Undersökning av frånvaro bland lärare, barn och elever

UPPFÖLJNING FÖR APRIL 2020

Dokumentdatum: 2020-05-12
Diarienummer: 5.1.3-2020:761

Sammanfattning.....	2
Frånvaron bland elever	2
Frånvaron bland personal.....	3
Övriga uppgifter.....	3
1 Inledning.....	4
Tidigare undersökningar	4
2 Frånvaron bland elever.....	6
Förskoleklassen, grund- och grundsärskolan.....	6
Gymnasie- och gymnasiesärskolan.....	7
3 Frånvaron bland personal	9
Förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grund- och grundsärskolan	9
Gymnasie- och gymnasiesärskolan.....	10
4 Övriga uppgifter	11
Bilaga: Tillvägagångssätt	12

Sammanfattning

Med anledning av den pågående coronapandemin har Skolverket genomfört en undersökning riktad till skolhuvudmän av frånvaron bland lärare, barn och elever i skolväsendet under slutet av april 2020, och hur den påverkats av pandemin. I och med den rådande situationen, och behovet av snabbt tillgänglig information inom området, har undersökningen genomförts under kort tid. Frånvarostatistik samlas heller inte in regelbundet nationellt utan är utformad utifrån lokala behov och hanteras olika hos olika huvudmän. Det innebär att resultaten bör tolkas med försiktighet.¹

Frånvaron bland elever

- I förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan och gymnasiesärskolan var frånvaron bland elever generellt sett högre än normalt medan den i gymnasieskolan istället generellt sett var lägre.
- I *grundskolan* var den samlade frånvaron bland elever uppskattningsvis cirka 35 procent högre än i normalfallet.
- I *gymnasieskolan* var istället den samlade frånvaron uppskattningsvis cirka 20 procent lägre än i normalfallet.
- I *grundskolan* var frånvaron för hälften av de svarande huvudmännen mellan 20–50 procent högre än normalt. För en fjärdedel var skillnaden större än 50 procent medan det för en fjärdedel av huvudmännen var ingen, eller endast en mindre skillnad i frånvaronivån.
- I *förskoleklassen* var frånvaron för knappt hälften av de svarande huvudmännen mellan 20–50 procent högre. För en tredjedel var skillnaden större än 50 procent medan det för en fjärdedel av huvudmännen var ingen, eller endast en mindre skillnad i frånvaronivån.
- I *grundsärskolan* var frånvaron för knappt hälften av de svarande huvudmännen mellan 20–50 procent högre. För cirka en femtedel var skillnaden större än 50 procent medan det för en femtedel av huvudmännen var ingen, eller endast en mindre skillnad i frånvaronivån.
- I *gymnasieskolan* var frånvaron för drygt hälften av huvudmännen istället *lägre* än normalt. För en fjärdedel av huvudmännen var det ingen, eller endast en mindre skillnad i frånvaronivån. Hos någon enstaka huvudman var frånvaron dock *högre* än normalt.
- I *gymnasiesärskolan* var elevfrånvaron för knappt hälften av huvudmännen högre än normalt, medan den för en nästan lika stor andel var lägre. För någon enstaka huvudman var det ingen, eller endast en mindre, skillnad i frånvaronivån.

---

¹ Se bl.a. Skolverket (2017). *Yttrande över betänkandet Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera* SOU 2016:94 och Skolverket (2014). *Frånvaro och närvaro i gymnasieskolan - en nationell kartläggning*. Genomförandet av undersökningen beskrivs ytterligare i bilagan *Tillvägagångssätt*.

Frånvaron bland personal

- I förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan och grundsärskolan var frånvaron bland personalen för en majoritet av de svarande huvudmännen högre än normalt.
- I *grundskolan* var den samlade frånvaron bland personalen uppskattningsvis cirka 40 procent högre än normalt.
- I *gymnasieskolan* var den samlade frånvaron bland personalen uppskattningsvis i stort sett oförändrad.
- I *grundskolan* var frånvaron bland personalen för två tredjedelar av de svarande huvudmännen högre än normalt. För knappt en fjärdedel visar uppgifterna inte någon tydlig skillnad i nivån för personalfrånvaron medan den för en mindre andel var lägre än normalt.
- I *gymnasieskolan* visar uppgifterna att för ungefär hälften av huvudmännen var frånvaron bland personalen istället *lägre* än normalt. För en tredjedel är det endast en mindre eller ingen skillnad i nivån för personalfrånvaron medan den för en femtedel var högre.

Övriga uppgifter

- Undersökningen visar på stora variationer i omfattningen av frånvaro bland elever och personal till följd av coronapandemin mellan huvudmännen under den aktuella perioden. Däremot visar undersökningen inte att frånvaron skiljer sig åt mellan olika delar av landet eller beroende på det relativa antalet bekräftade sjukdomsfall i covid-19 i regionen. Även om detta ska tolkas med försiktighet kan ett skäl vara att Folkhälsomyndighetens rekommendationer till verksamheterna gäller på samma sätt för hela landet, dvs. att vara uppmärksamma på och att hålla sig hemma även vid lättare symtom på feber, hosta och svårigheter att andas.²
- Från flera huvudmän har det framkommit uppgifter som bekräftar resultat från tidigare undersökningar, att frånvaron bland barn och elever ökade som mest i början av coronapandemin för att sedan som regel återgå mot mer normala nivåer. Det bör därför understrykas att de aktuella uppgifterna ger en indikation på de förhållanden som var under den aktuella perioden, och att frånvaron bland personal och elever snabbt både har och kan komma förändras.
- Det har också framkommit uppgifter från huvudmän att omfattningen av frånvaron varierar stort mellan olika förskole- och skolenheter inom organisationen. Det finns exempel på enskilda skolor som drabbats särskilt hårt av frånvaro bland personalen. Det finns också huvudmän som anger att de kan se skillnader i elevfrånvaro utifrån socioekonomiska faktorer.

---

² Folkhälsomyndighetens webbplats <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/verksamheter/information-till-skola-och-forskola-om-den-nya-sjukdomen-covid-19/>

1 Inledning

Med anledning av den pågående coronapandemin har Skolverket genomfört en undersökning riktad till 43 skolhuvudmän av frånvaron bland lärare, barn och elever i skolväsendet. Totalt fick vi in uppgifter från 39 huvudmän. Syftet med undersökningen var att ge en mer detaljerad bild av omfattningen av frånvaron i skolväsendet och i vilken utsträckning den har påverkats av coronapandemin. I och med den rådande situationen, och behovet av snabbt tillgänglig information inom området, har undersökningen genomförts under kort tid. Förutsättningarna för studien har påverkat hur vi väljer att presentera resultat och analys av de insamlade uppgifterna.³ Den genomförda undersökningen omfattade samtliga skolformer i skolväsendet samt fritidshemmet men vi har valt att i denna rapport inte redovisa vissa resultat med hänsyn bl.a. till svarsfrekvensen.

Som framgår nedan under avsnittet *Tidigare undersökningar* har Skolverket vid några tillfällen tidigare under våren samlat in information dels om hur coronapandemin påverkar utbildningen och huvudmännen inom skolväsendet, dels om vilka åtgärder som de vidtar med anledning av den rådande situationen. Detta har även inkluderat frågor om frånvaron bland lärare och elever. Därför omfattar den nu aktuella undersökningen inte frågor om t.ex. vilka konkreta problem som uppstår med anledning av frånvaro bland elever och personal eller vilka åtgärder som vidtas med anledning av detta.

Informationen har i denna undersökning samlats in på huvudmannivå. Vi vet dock att frånvaron i rådande situation kan variera markant mellan olika skolor, även inom en och samma huvudman. Det finns exempel på enskilda skolor, som framkommit både inom ramen för denna undersökning liksom av tidigare undersökningar, som drabbats särskilt hårt av frånvaro bland personalen eller som haft en särskilt hög frånvaro bland elever. Det kommer således finnas såväl huvudmän som förskolor, skolor och verksamheter, där situationen är en annan än den sammantagna bild som ges i denna rapport. Det bör också noteras att resultaten här gäller en specifik period, slutet av april månad.

Tidigare undersökningar

I mars 2020 tog Skolverket kontakt med drygt 100 huvudmän och skolor för att få en bild av läget i skolan med anledning av coronapandemin. Av den sammanställning som gjordes av dessa kontakter framkommer det att hög frånvaro bland såväl personal som elever var det som flest svarande angav som en utmaning med anledning av coronapandemin (cirka en fjärdedel). Skolverket ställde även frågor specifikt om situationen i grundskolan och här uppgav ungefär hälften av de svarande att de hade en hög andel *elever* som var frånvarande och många hade en

---

³ I bilagan *Tillvägagångssätt* beskrivs övergripande hur undersökningen planerades och genomfördes. Där beskrivs även vissa av de överväganden som gjorts liksom av de begränsningar som undersökningen har.

oro för att alla som var borta inte var sjuka utan hölls hemma av andra skäl. Knappt en fjärdedel av de svarande angav att det var många i *personalen* som var sjukskrivna eller hemma för vård av sjukt barn. I studien ställdes det även frågor kring om det i grundskolan förekom anpassningar med anledning av coronapandemin, i så fall vilka anpassningar och hur verksamheten organiseras om många lärare eller elever är borta.⁴

I april 2020 genomförde Skolverket en intervjuundersökning bland huvudmän med syftet att samla in underlag kring vilka eventuella ytterligare åtgärder som kan behöva vidtas för att underlätta för skolhuvudmännen att hantera utmaningar med anledning av pandemin.⁵ Bland svaren finns det huvudmän som tog upp frånvaron bland elever och personal och hur den påverkats av coronapandemin som en utmaning. Det fanns huvudmän som uppgav att frånvaron bland *personalen* ökat med uppåt 50 procent. Samtidigt fanns det huvudmän som uppgav att frånvaron bland personalen inte påverkats alls av pandemin. I fråga om frånvaron bland *elever* fanns det huvudmän som uppgav att det var ett bekymmer att vårdnadshavare håller sina symptomfria barn hemma från skolan, det fanns även exempel på huvudmän som uppgav att frånvaron bland elever tidigt under pandemin steg kraftigt för att sedan återgå mer till det normala. Någon huvudman uppgav att närvaron i gymnasieskolan faktiskt ökat sedan de börjat med fjärr- och distansundervisning.

---

⁴ Skolverket (2020). *Sammanställd information om situationen hos huvudmän inom riktade insatser med anledning av Corona-krisen.*

⁵ Skolverket (2020) *Huvudmän om påverkan av coronapandemin. Insamling 2020-04-16.*

2 Frånvaron bland elever

I detta kapitel redogörs för elevfrånvaron i förskoleklassen, grund- och grundsärskolan respektive i gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Förskoleklassen, grund- och grundsärskolan

I urvalet ingick totalt 43 huvudmän varav nästan samtliga ansvarade för undervisning i de obligatoriska skolformerna. Av dessa var 37 kommunala huvudmän och 6 enskilda huvudmän. I tabell 1 nedan redogörs för hur många av huvudmännen i urvalet som bedrev undervisning i respektive skolform. Totalt omfattade urvalet huvudmän som ansvarade för undervisning av cirka 45 procent av Sveriges elever i grundskolan. Samtliga huvudmän tillhör de största skolhuvudmännen för att möjliggöra en hög täckningsgrad. Skolverket ser inte några skäl att anta att det finns någon mer omfattande systematisk skillnad mellan stora och små huvudmän vad gäller frånvaro. Huvudmännen i urvalet är geografiskt spridda över landet och finns i regioner med olika grader av bekräftade sjukdomsfall i covid-19 vid undersökningstillfället.

I tabellen anges även antalet huvudmän som har inkommit med uppgifter, både om aktuell elevfrånvaro samt relevant uppgift för jämförelse av frånvaronivån. Dessa svarande huvudmän undervisar tillsammans cirka 31 procent av eleverna i grundskolan.

Tabell 1. Antal huvudmän (i urval och svarande) för förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan

Skolform/verksamhet	Antal i urval	Antal svar
Förskoleklass	40	23
Grundskola	41	27
Grundsärskola	37	19

I tabell 2 redovisas fördelningen av uppgifterna för de svarande huvudmännen. Som det framgår av tabellen visar uppgifterna att i *grundskolan* var frånvaron för hälften av de svarande huvudmännen mellan 20–50 procent högre än normalt. För en fjärdedel var förändringen större än 50 procent medan det för en fjärdedel av huvudmännen var ingen, eller endast en mindre förändring i frånvaronivån. I *förskoleklassen* var frånvaron för knappt hälften av de svarande huvudmännen mellan 20–50 procent högre. För en tredjedel var förändringen större än 50 procent medan det för en fjärdedel av huvudmännen var ingen, eller endast en mindre förändring i frånvaronivån. I *grundsärskolan* var frånvaron för knappt hälften av de svarande huvudmännen mellan 20–50 procent högre. För cirka en femtedel var förändringen större än 50 procent medan för en femtedel av huvudmännen var det ingen, eller endast en mindre förändring i frånvaronivån.

Tabell 2. Fördelning av skillnad i frånvaronivån bland elever (antal huvudmän) i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan

Skolform/verksamhet	Oförändrad	20–50 % högre	>50 % högre	Totalt antal svar
Förskoleklass	6	10	7	23
Grundskola	7	13	7	27
Grundsärskola	7	8	4	19

Kommentar: Med nivå ”oförändrad” avses här att skillnaden i frånvaronivån är inom spannet +/-20 procent.

Tecken på en högre samlad frånvaron i grundskolan än normalt

För att ge en skattning av den samlade påverkan på elevfrånvaron – som vi kan anta – följer av coronapandemin har de uppgifter som respektive huvudman lämnat viktats med det antal elever som inrapporterades till den offentliga statistiken under hösten 2019 för respektive huvudman. Denna beräkning visar att samlat för dessa huvudmän var frånvaron bland elever i grundskolan under den aktuella perioden uppskattningsvis cirka 35 procent högre än i normalfallet. Även om de exakta siffrorna ska tolkas med försiktighet indikerar detta en högre nivå än normalt för den samlade frånvaron i grundskolan nationellt sett under den aktuella perioden.

Gymnasie- och gymnasiesärskolan

Av de 43 huvudmännen i urvalet bedrev flertalet även undervisning i gymnasie- eller gymnasiesärskolan. I tabell 3 nedan redogörs för hur många av huvudmännen i urvalet som bedrev undervisning i respektive av dessa båda skolformer. Totalt omfattade urvalet huvudmän som undervisade cirka 43 procent av Sveriges elever i gymnasieskolan.

I tabellen anges även antalet huvudmän som har inkommit med uppgifter, både om aktuell elevfrånvaro samt relevant uppgift för jämförelse av frånvaronivån. Dessa svarande undervisade tillsammans cirka 30 procent av eleverna i gymnasieskolan.

Tabell 3. Antal huvudmän (i urval och svarande) för gymnasie- och gymnasiesärskolan

Skolform/verksamhet	Antal i urval	Antal svar
Gymnasieskola	40	26
Gymnasiesärskola	36	17

I tabell 4 redovisas fördelningen av uppgifterna för de svarande huvudmännen. Som det framgår av tabellen visar uppgifterna att i *gymnasieskolan* var elevfrånvaron för drygt hälften av huvudmännen lägre än normalt. För cirka en fjärdedel av huvudmännen var det ingen, eller endast en mindre förändring i frånvaronivån. Hos någon enstaka huvudman var frånvaron dock högre än normalt. I *gymnasiesärskolan* var elevfrånvaron för knappt hälften av huvudmännen högre än normalt, medan den för en nästan lika stor andel var lägre. För någon enstaka huvudman var det ingen, eller endast en mindre förändring i frånvaronivån.

Tabell 4. Fördelning av skillnad i frånvaronivån bland elever (antal huvudmän) i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Skolform/verksamhet	>50 % lägre	20–50 % lägre	Oförändrad	>20 % högre	Totalt antal svar
Gymnasieskola	7	10	7	2	26
Gymnasiesärskola	4	3	2	8	17

Kommentar: Med nivå ”oförändrad” avses här att skillnaden i frånvaronivån är inom spannet +/-20 procent.

Tecken på en lägre samlad frånvaron i gymnasieskolan än normalt

För att även för gymnasieskolan ge en skattning av den samlade påverkan av coronapandemin har också här de uppgifter som respektive huvudman lämnat viktats med det antal elever som inrapporterades till den offentliga statistiken under hösten 2019 för respektive huvudman. Denna beräkning visar att samlat för dessa huvudmän var frånvaron bland elever i gymnasieskolan under den aktuella perioden uppskattningsvis cirka 20 procent lägre än i normalfallet. Även om de exakta siffrorna ska tolkas med försiktighet indikerar detta en lägre nivå än normalt för den samlade frånvaron i gymnasieskolan nationellt sett under den aktuella perioden.

3 Frånvaron bland personal

I detta kapitel redogörs för frånvaron bland personalen i förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grund- och grundsärskolan respektive i gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grund- och grundsärskolan

I urvalet ingick totalt 43 huvudmän varav flertalet ansvarade för undervisning i förskolan, de obligatoriska skolformerna eller fritidshemmet. I tabell 5 nedan redogörs för hur många av huvudmännen i urvalet som bedrev undervisning i respektive skolform och verksamhet. I tabellen anges även antalet huvudmän som har inkommit med uppgifter, både om aktuell personalfrånvaro samt med relevant uppgift för jämförelse av frånvaronivån.

Tabell 5. Antal huvudmän (i urval och svarande) för förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan och grundsärskolan

Skolform/verksamhet	Antal i urval	Antal svar
Förskola	39	23
Förskoleklass	40	23
Fritidshemmet	40	23
Grundskola	42	28
Grundsärskola	37	20

I tabell 6 redovisas fördelningen av uppgifterna för de svarande huvudmännen. Som det framgår av tabellen visar uppgifterna att i samtliga av de aktuella skolformerna och verksamheterna var det för en majoritet av de svarande huvudmännen som frånvaron bland personalen var högre än normalt. I *grundskolan* var frånvaron bland personalen för två tredjedelar av de svarande huvudmännen högre än normalt. För *förskoleklassen* och *fritidshemmet* var andelen huvudmän, för vilka uppgifterna visade en högre frånvaro, ännu något större medan den för *grundskolan* och *förskolan* var något mindre.

Tabell 6. Fördelning av skillnad i frånvaronivån bland personal (antal huvudmän) i förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan och grundsärskolan

Skolform/verksamhet	>20 % lägre	Oförändrad	>20 % högre	Totalt antal svar
Förskola	0	9	14	23
Förskoleklass	3	3	17	23
Fritidshemmet	3	3	17	23
Grundskola	4	5	19	28
Grundsärskola	3	5	12	20

Kommentar: Med nivå ”oförändrad” avses här att skillnaden i frånvaronivån är inom spannet +/-20 procent.

Tecken på en högre samlad frånvaro bland personalen i grundskolan än normalt

För att skatta den samlade påverkan av coronapandemin har de uppgifter som respektive huvudman lämnat viktats med det antal lärare (räknat i heltidstjänster) som inrapporterades till den offentliga statistiken under hösten 2019 för respektive

huvudman. Denna beräkning visar att samlat för dessa huvudmän var frånvaron bland personalen i grundskolan under den aktuella veckan uppskattningsvis cirka 40 procent högre än i normalfallet. Även om de exakta siffrorna ska tolkas med försiktighet indikerar detta en högre nivå än normalt för den samlade personalfrånvaron i grundskolan nationellt sett under den aktuella perioden.

Gymnasie- och gymnasiesärskolan

Av de totalt 43 huvudmännen i urvalet bedrev flertalet undervisning i gymnasie- eller gymnasiesärskolan. I tabell 7 nedan redogörs för hur många av huvudmännen i urvalet som bedrev undervisning i respektive av dessa båda skolformer. I tabellen anges även antalet huvudmän som har inkommit med uppgifter, både om aktuell personalfrånvaro samt med relevant uppgift för jämförelse av frånvaronivån bland personalen.

Tabell 7. Antal huvudmän (i urval och svarande) för gymnasie- och gymnasiesärskolan

Skolform/verksamhet	Antal i urval	Antal svar
Gymnasieskola	40	26
Gymnasiesärskola	36	18

I tabell 8 redovisas fördelningen av uppgifterna för de svarande huvudmännen. Som framgår av tabellen visar uppgifterna att i *gymnasieskolan* var frånvaron bland personalen för ungefär hälften av huvudmännen lägre än normalt. För en tredjedel är det endast en mindre eller ingen förändring av nivån för personalfrånvaron medan den för en femtedel var högre än normalt. I *gymnasiesärskolan* var frånvaron bland personalen högre än normalt för knappt hälften av huvudmännen.

Tabell 8. Fördelning av skillnad i frånvaronivån bland personalen (antal huvudmän) i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Skolform/verksamhet	>20 % lägre	Oförändrad	>20 % högre	Totalt antal svar
Gymnasieskola	12	9	5	26
Gymnasiesärskola	7	3	8	18

Kommentar: Med nivå ”oförändrad” avses här att skillnaden i frånvaronivån är inom spannet +/-20 procent.

Tecken på att den samlade frånvaron bland personalen i gymnasieskolan är i stort sett oförändrad

Även för gymnasieskolan har de uppgifter som respektive huvudman lämnat viktats med det antal lärare (räknat i heltidstjänster) som inrapporterades till den offentliga statistiken under hösten 2019 för respektive huvudman. Denna beräkning visar att samlat för dessa huvudmän var frånvaron bland personalen i gymnasieskolan under den aktuella veckan uppskattningsvis på ungefär samma nivå som i normalfallet.

4 Övriga uppgifter

Inga tydliga regionala skillnader

Det finns, som framgår ovan, tydliga skillnader mellan olika huvudmän i vilken omfattning som frånvaron bland elever och personal påverkats av coronapandemin under den aktuella perioden. Även om detta ska tolkas med försiktighet kan ett skäl vara att Folkhälsomyndighetens rekommendationer till verksamheterna gällt på samma sätt för hela landet, dvs. att vara uppmärksamma på och att hålla sig hemma även vid lättare symtom på feber, hosta och svårigheter att andas.

Frånvaron har varierat över tid

Precis som framkommit i Skolverkets tidigare undersökningar av effekterna av coronapandemin lämnade flera huvudmän även denna gång kompletterande uppgifter om att frånvaron bland barn och elever ökade kraftigt i början av coronapandemin för att sedan som regel återgå mot mer normala nivåer. Det bör därför understrykas att de insamlade uppgifterna, som i regel avser frånvaron under slutet av april 2020, därför inte speglar de förhållanden och förutsättningar som varit rådande för olika huvudmän tidigare och under olika faser av pandemin.

Huvudmän uppger stora variationer i frånvaro inom den egna organisationen

Det har också framkommit kompletterande uppgifter från vissa huvudmän i undersökningen om hur frånvaron varierar stort mellan olika förskole- och skolenheter inom organisationen. Det finns exempel på enskilda skolor inom huvudmannens organisation som drabbats särskilt hårt av frånvaro bland personal, vilket också uppges fått effekter på undervisningen. Det finns också uppgifter om tydliga skillnader mellan olika skolenheter inom samma huvudman i fråga om elevfrånvaro. Detta är uppgifter som kommit både från kommunala och enskilda huvudmän.

Det finns även enstaka kommunala huvudmän som anger att de kan se skillnader i frånvaro utifrån socioekonomiska faktorer. Det rör sig till exempel om förskolor i socioekonomiskt utsatta områden där elevfrånvaron ökat betydligt mer än i andra delar av kommunen. Det går dock inte att dra några närmare slutsatser kring dessa skillnader inom ramen för denna undersökning.

Huvudmän har en mycket tätare uppföljning av frånvaron

Det har i kontakterna framkommit att många huvudmän på grund av den rådande situationen har en både tätare och mer omfattande uppföljning och analys av frånvaron än innan coronapandemin. Detta gäller till exempel bland barn i förskolan där uppgifter annars inte regelmässigt och återkommande följs upp och analyseras på huvudmannanivå.

Bilaga: Tillvägagångssätt

Nedan beskrivs övergripande Skolverkets genomförande av undersökningen som ligger till grund för resultaten och analysen i denna rapport. Uppgifterna samlades in genom telefonintervjuer, som kompletterades med ett formulär som skickades ut till huvudmännen att själva direkt fylla i de efterfrågade uppgifterna i. Tiden för planering och genomförande var kort vilket, i kombination med att huvudmännen samlar in och sammanställer uppgifter om frånvaro delvis olika och utifrån sina lokala behov och förutsättningar, påverkat såväl genomförandet som redovisningen av resultaten och analysen.

Urval

Utifrån syftet med studien och förutsättningarna för genomförandet beslutades att göra ett riktat urval av huvudmän. Fokus i detta var på huvudmän med många elever, här gjordes urvalet utifrån elevantalet i grund- och gymnasieskolan. Urvalet justerades sedan för att täcka in samtliga regioner, både enskilda och kommunala huvudmän, samt för att fördelningen också skulle hänsyn till den relativa graden av bekräftade sjukdomsfall i olika regioner i covid-19. Här var antagandet att den relativa nivån av smittspridning mer direkt skulle kunna påverka frånvaron.

Tabell 9. Fördelning huvudmän i urvalet per region samt utifrån den relativa nivån på andelen bekräftade sjukdomsfall i covid-19

Region	Antal huvudmän (urval)	Relativ nivå andel bekräftade sjukdomsfall i covid-19*
Södermanland	2	Mycket hög
Stockholm	6	Mycket hög
Örebro	1	Mycket hög
Östergötland	1	Mycket hög
Västmanland	1	Hög
Dalarna	1	Hög
Uppsala	1	Hög
Jämtland	1	Hög
Jönköping	1	Medel
Gävleborg	1	Medel
Kronoberg	1	Medel
Västra Götaland	5	Medel
Västerbotten	2	Medel
Halland	2	Medel
Norrbotten	1	Låg
Västernorrland	2	Låg
Gotland	1	Låg
Kalmar	1	Låg
Värmland	1	Låg
Skåne	4	Låg
Blekinge	1	Låg
Summa kommuner/ kommunalförbund	37	
Enskilda huvudmän	6	
Summa totalt	43	

Kommentar till tabell 9: Den relativa nivån över andel bekräftade sjukdomsfall i covid-19 avser en indelning utifrån antalet sjukdomsfall per 100 000 invånare avdelat vid jämna 100-tal. Den utgår från statistik från Folkhälsomyndighetens webbplats för den 29 april 2020 som sedan jämförts med befolkningsstatistik från SCB. Folkhälsomyndighetens webbplats:
<https://fohm.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/68d4537bf2714e63b646c37f152f1392>

43 huvudmän ingick i undersökningen

Av de 43 skolhuvudmän som ingick i urvalet och som eftersöktes per telefon och e-post den 4–5 maj inkom efterfrågade uppgifter, helt eller delvis, från 39 huvudmän. Hur många som lämnat uppgifter för olika delar av undersökningen anges i samband med att resultatet redovisas ovan i kapitel 2 och 3. Flertalet av huvudmännen i urvalet organiserar utbildningen inom samtliga de skolformer och verksamheter som omfattades av undersökningen. Dessa var:

- Förskola
- Förskoleklass
- Fritidshem
- Grundskola
- Grundsärskola
- Gymnasieskola
- Gymnasiesärskola
- Komvux (sfi samt grundläggande resp. gymnasial nivå)
- Särvtux

Det var dock vanligt förekommande att huvudmän inte samlade in efterfrågade uppgifter för samtliga skolformer och verksamheter på regelbunden basis eller hanterade dessa uppgifter mer samlat (exv. samlades i vissa fall uppgifter för förskoleklass, grundskola och fritidshem in gemensamt). Det var också återkommande att förutsättningarna för undersökningen gjorde att de inte kunde inkomma med dessa uppgifter inom den tid som behövdes för rapportsammanställningen. I denna rapport redovisas inte uppgifter för skolformer eller verksamheter där svarsfrekvensen var lägre eller osäkerheten kring de inrapporterade uppgifterna större.

Undersökningen genomfördes under 4–5 maj

Ett tiotal medarbetare inom Skolverket har varit delaktiga i arbetet med att kontakta huvudmän och samla in uppgifter. Insamlingen skedde under början av vecka 19, den 4–5 maj. Vissa kompletterande uppgifter inkom senare under veckan.

Grupper som ingick i undersökningen

I undersökningen efterfrågades uppgifter dels för barn i förskolan och elever i övriga delar av skolväsendet, dels för lärare och förskollärare. I den andra kategorin efterfrågades för förskolan och fritidshemmet även uppgifter om lärare och annan pedagogisk personal. För övriga skolformer och verksamheter efterfrågades i första hand uppgifter om undervisande lärare. I många fall innefattar de

inhämtade uppgifterna dock även annan personal i samtliga skolformer och verksamheter, både pedagogisk och övrig (såsom specialpedagoger, speciallärare, elevassistenter, elevhälsopersonal, rektorer och administrativ personal). Detta eftersom huvudmännen inte sammanställt uppgifter nedbrutet på olika personal-kategorier, eller hade svårt att få fram relevanta uppgifter inom de aktuella tidsramarna. När resultaten redovisas anges därför denna som frånvaron bland *personalen* generellt.

Relevant tidsperiod

Undersökningen avsåg att i första hand samla in uppgifter om frånvaron bland lärare, barn och elever under **vecka 17** (20–24 april) 2020. Som referensvärde för jämförelse efterfrågades uppgifter för vecka 15 föregående läsår, 2019/20.⁶ Det var dock i många fall svårt för huvudmännen att lämna efterfrågade uppgifter. Det var till exempel inte alla huvudmän som hade möjlighet att få fram eller sammanställa frånvarostatistik *per vecka*. I något fall redovisades därför elevstatistiken för en enstaka dag den aktuella veckan. För personalstatistiken var det mest vanligt att huvudmän istället redovisade uppgift för hela april månad 2020 respektive 2019.

En återkommande utmaning för inhämtandet av personalstatistiken var även att denna för den aktuella perioden inte var slutgiltigt avstämd när informationen efterfrågades. Uppgifterna om frånvaron skulle därför, som angavs i flera fall, senare kunna komma att justeras. I något fall levererade av detta skäl istället uppgifter för mars månad de aktuella åren. Även dessa uppgifter har inkluderats i sammanställningen för att bidra till bilden av coronapandemins påverkan, men detta påverkar hur resultaten bör tolkas. I flera fall hade huvudmannen inte längre tillgång till elevuppgifter från föregående läsår. Här har i några fall istället annat relevant värde för jämförelse redovisats, exempelvis från höstterminen.

Definitioner

I fråga om *frånvaro* bland *elever* efterfrågades denna oavsett anledning, det vill säga både giltig frånvaro (ledighet som rektor beviljar⁷ samt sjukfrånvaro) och ogiltig frånvaro. I fråga om frånvaro bland *lärare* efterfrågades dels den totala frånvaron, dels om möjligt frånvaro på grund av sjukdom eller VAB. Här visade det sig att huvudmännen i många fall hade svårt att lämna uppgifter särredovisat för den senare sortens frånvaro. Även det omvända förekom. Exakt vad den redovisade frånvaron innefattade skiljde sig därför åt mellan huvudmännen.

Det mått på frånvaro som efterfrågades var hur stor andel som var frånvarande under den aktuella veckan. Detta har dock i många fall varit svårt för huvudmännen att redovisa, särskilt för gymnasieskolan där frånvaron regelmässigt sammanställs utifrån hur omfattande frånvaro en enskild elev har. Av bland annat

---

⁶ Det läsåret inföll påsken vecka 16–17 varför motsvarande vecka inte valdes.

⁷ 7 kap. 18 § skollagen (2010:800).

denna anledning har de exakta mått som huvudmännen redovisat sina respektive uppgifter utifrån, och som varit underlag för analysen varierat.

Då osäkerheten kring skillnader i hur olika huvudmän mäter den exakta nivån på elevfrånvaron är stor har vi valt att inte redovisa detta i rapporten. Samlat ligger dock uppgifterna om nivån för den ”normala” frånvaron för grundskolan i linje med uppgifter om en bit under 10 procent, som för enstaka huvudmän framkommit i rapporteringen under coronapandemin.⁸ För gymnasieskolan indikerar undersökningen att den normala frånvaron skulle kunna vara ungefär dubbelt så hög. Denna grova skattning bör dock inte sättas i relation till nivåerna för grundskolan eftersom det är tydligt att uppföljningen i många fall skiljer sig åt mellan dessa skolformer, vilket sannolikt i hög grad påverkat hur uppgifterna sammanställts.

---

⁸ Se exv. <https://esvd.svd.se/1001/Svenska-Dagbladet/298117/2020-04-27/13256801/Hogskolfranvaro-i-Jarva-Oro-att-farre-klarar-nian> och <https://sverigesradio.se/artikel/7451930>